



מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער



חידון התנ"ך לנוער, תשע"ד

" וְאַהֲבַתְּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ " (ויקרא יט, 18)

החידון המחוזי לבתי הספר הממלכתיים-דתיים

בנושא: האחר הוא אני

מרכז החידון
איציק בן אבי

מחבר השאלות
אביעד שלמה מוריה

הוועדה הארצית
אסתר גרוסברג, מרים בלומנטל, רחל בורובסקי



מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט
מינהל חברה ונוער



כבכול שנה, אחד משיאי יום העצמאות של מדינת ישראל הינו חידון התנ"ך העולמי לנוער. החיבור הייחודי בין יום העצמאות לבין חידון התנ"ך, הינו יסודי וטבעי, בסיסו ההכרה העמוקה שאחד התנאים לנצחיותה ועצמאותה של מדינת ישראל הינו באחיזתנו האיתנה בסוד ספר הספרים – התנ"ך, כפי שמתבטא בפסקה הראשונה של מגילת העצמאות.

יום העצמאות מבטא את האירוע המשמעותי ביותר שהעם היהודי חולל לעצמו לאחר 2000 שנות גלות, ההגשמה הגדולה של חירות עמנו בארץ ישראל והקמת מדינת ישראל היא מדינת היהודים.

שורש החיבור לארץ ישראל וכינונה של מדינת ישראל נובע מהרעיון המרכזי של התנ"ך. המסע אל סוד התנ"ך הינו מסע כפול, מצד אחד אל גילוי תורת האדם, ויכולתו לבחור ולחרוג מטבעו החייתי של "אדם לאדם זאב", לייצור מוסרי-חברתי בעל זהות, שצלם האל מתגלה בו בחירותו ובהופעתו בעולם. ומצד שני, אל "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, אל הארץ אשר אראך" – אל הציווי להקים חברת מופת שתשמש כאור לגויים בארץ ישראל. הבשורה האוניברסלית של התנ"ך לא באה לעמעם את שונות הלאומים, אלא לדרוש מהלאום הישראלי להיות מופת ואור בעולם.

לאורך כל הדורות מתקיים מתח מתמיד בין הרוח האוניברסלית המבקשת לאפיין את כל בני האדם כיחידה בעלת זהות אחת, דוגמת רעיון מגדל בבל, בה רוח אנושית אימפריאליסטית אחת שולטת בעולם, לבין תפיסת התנ"ך המבקשת הופעת זהות אנושית עמוקה שבה יש מקום לעמים שונים, לאומים שונים, שלהם מאפייני פוטנציאל של נצח וגדולה משלהם.

המהלך אל הקמת אומה "והיו לי לעם", שתהיה מופת ואור לגויים, אינו פשוט כל עיקר, המהלך התנ"כי מוביל את עמנו לארץ יעודה בה עליו לשמש מופת לחיים מדיניים מעין אלו. התנ"ך יוצק את הדרך להעצמת מכלול הכוחות הנדרשים ביחיד, במשפחה, בשבט/קהילה ובאומה בהופעתה המדינית להיות 'גוי גדול', וזאת על מנת ש"נברכו בך כל משפחות האדמה".

הערך של לומדי תנ"ך, צעירים וצעירות, המבקשים להתמודד בחידון התנ"ך העולמי, חשיבותו בכך שאתם מהווים נבחרת המזכירה לכלל האומה ביום העצמאות ובחודשים המקדימים אליו את העיקרון של המאמץ המתמיד לזכור "מאין באנו ולאן אנו הולכים" ולשם מה אנו פה בארץ ישראל.

לימדו בריצנות, חברו את כלל הסובבים אתכם לרוח הנצחית הבונה את האומה הישראלית והמוסר הכלל אנושי.

בהצלחה

ארו אשל

מנהל מינהל חברה ונוער

החידון המחוזי תשע"ד תקנון החידון וסדריו

שלבי החידון

א. מבחן מיון בכתב.

ב. חידון פומבי.

א. מבחן המיון בכתב

1. המבחן יתקיים במועד שייקבע, לפני החידון הפומבי.
2. במבחן מוקדם זה ניתן לצבור עד 50 נקודות. הנקודות שיצטברו בשלב זה יזקפו לזכותם של הנבחנים בשלב הבא.
3. משתתפים במבחן חתני וכלות התנ"ך של בתי הספר, וסגניהם.

ב. החידון הפומבי

1. בחידון זה שלושה שלבים.
2. משתתפים בו 16-18 הנבחנים שצברו את מספר הנקודות הגדול ביותר במבחן המיון.
3. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 18-19 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 17 מתמודדים.
4. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 17-19 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 16 מתמודדים.
5. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 16-19 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 19 מתמודדים.
6. הנקודות שצברו הנבחנים במבחן המיון יזקפו לזכותם בשלב זה.
7. שלב א: בשלב זה יוצגו סרטונים. לאחר כל סרטון יוצגו שאלות ל-6-5 מתמודדים. לכל מתמודד/ת תוצג שאלה אחת, בת שני חלקים. תשובה נכונה על חלק אחד תזכה את המתמודד/ת ב-8 נקודות. תשובה מלאה על שני החלקים תזכה אותם ב-16 נקודות. עם סיום מחזור השאלות הזה, ירדו כל המתמודדים מן הבמה.
8. שלב ב: משחק מחשב. בשלב זה ישתתפו 7-8 מתמודדים – אלה שצברו את מספר הנקודות הגדול ביותר. לפני המתמודדים יוצג משחק מחשב ובו 12 משבצות לבחירה. כל משבצת מסמלת נושא מסוים, שייחשף רק לאחר שהמשבצת נבחרה.
9. אם בשלב הראשון מתמודדים מספר 8-9 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 7 מתמודדים.
10. אם בשלב הראשון מתמודדים מספר 7-9 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 9 מתמודדים.
11. המתמודדים יבחרו באקראי משבצת, וישיבו על 4 שאלות במשך 60 שניות. כל תשובה נכונה תזכה ב-5 נקודות. תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו ב-20 נקודות.

12. בתום שלב זה ירדו המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו 4-5 מתמודדים – אלה שזכו בניקוד הגבוה ביותר.
13. אם בשלב השני מתמודדים מספר 5-6 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 4 מתמודדים.
14. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 4-6 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 5 מתמודדים.
15. שלב ג: שלב השאלה הזהה. בשלב זה יישאלו המתמודדים 5 שאלות זהות בכתב. כל מתמודד יקבל טוש ולוח מחיק.
16. המנחה יקריא את השאלה בקול. המתמודדים יכתבו את תשובתם על הלוח המחיק, ויציגו אותה לפני השופטים. למתמודדים יהיו 60 שניות לכל היותר להשיב על השאלה. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-2 נקודות. תשובות נכונות על כל שבע השאלות יזכו ב-14 נקודות.
17. המתמודד שיזכה בניקוד הגבוה ביותר, יעלה לשלב הארצי. הזוכה במקום השני יוזמן ליום העיון בנאות קדומים.
18. אם יותר משני מתמודדים ישיגו ניקוד זהה, יציג המנחה שאלות בעל פה למתמודדים, עד שתושג הכרעה.

סדר הצגת השאלות לנבחנים

1. הנבחנים יישבו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחותיהם. על השולחן, ליד כל נבחן, יוצב שלט עם שמו (שם פרטי ואחריו שם משפחה) ושם בית הספר שהוא לומד בו.
2. סדר הצגת השאלות לנבחנים יהיה לפי סדר ישיבתם.
3. כל נבחן יקבל את שאלתו בכתב לפני הצגתה בפומבי בקול, ויענה מיד עם הצגתה. השאלות יימסרו לנבחנים על ידי מזכירות החידון.
4. ענה הנבחן תשובה מלאה על שאלתו, יכריז יושב ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שהנבחן זכה בהן, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו.
5. ענה הנבחן תשובה חלקית, ייועץ היושב ראש בחבריו השופטים וכריז את מספר הנקודות שהנבחן זכה בהן, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו.
6. לא ענה הנבחן על השאלה, יכריז היושב ראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם הנבחן.

חבר השופטים

1. חבר השופטים מורכב מהיושב ראש, ולצדו שני שופטים או ארבעה שופטים.
2. היושב ראש אחראי לשיפוט, והוא מכריז את מספר הנקודות שכל נבחן זכה בהן. היושב ראש מפקח על רישום הניקוד ועל סיכומו.
3. היושב ראש מורה למנחה להכריז את שמות העולים משלב לשלב.
4. בעת הצורך, אם הנבחן לא השיב תשובה מלאה, יקרא היושב ראש את התשובה המלאה. הוא רשאי לכבד בקריאת חלק מהתשובות את חבריו השופטים ואת המנחה.

5. היושב ראש יורה למנחה להכריז בסוף החידון את שמות חתן/כלת המחוז והסגנים.
6. חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד (בין שלב לשלב).
7. לאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעורים.
8. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער, תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

1. מנהל את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.
2. מזמין את המשתתפים ואת חבר השופטים לבמה.
3. מזמין את המברכים ודואג לסדר ההופעות האמנותיות.
4. קורא את השאלות.
5. מכריז את שמו של כל נבחן לפני שמוצגת לו השאלה.
6. מכריז את שמות העולים משלב לשלב על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.
7. מכריז את שמות החתן/הכלה והסגנים על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

זוכים, תעודות ופרסים

1. בתום החידון יוזמנו כל המשתתפים לשבת במקומותיהם על הבמה, ויוענקו להם תעודות השתתפות בחידון וספר תנ"ך.
2. שלושת הנבחנים בעלי הניקוד הגבוה ביותר יוכתרו כחתן/כלת התנ"ך המחוזי/ת וסגניו/ה. סדר ההכתרה יהיה מן הסגן השני לסגן הראשון, וממנו לחתן/לכלה. במקרה של ניקוד זהה יוכרז על יותר מחתן או כלה אחד או אחת.
3. לחידון הארצי יעלה החתן של החידון הממלכתי והחתן של החידון הממלכתי-דתי. במקרה של ניקוד זהה למקום הראשון, יישאלו שני הנבחנים שאלות נוספות, עד להכרעה ביניהם.
4. לכל אחד מהזוכים תוענק התעודה המתאימה ופרסים.



מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער



חידון התנ"ך לנוער, תשע"ד

" וְאַהֲבַתְּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ " (ויקרא יט, 18)

החידון המחוזי בכתב לבתי הספר הממלכתיים-דתיים

מרכז החידון
איציק בן אבי

מחבר השאלות
אביעד שלמה מוריה

הוועדה הארצית
אסתר גרוסברג, מרים בלומנטל, רחל בורובסקי

חידון מחוזי בכתב לבתי-הספר הממלכתיים-דתיים

השם: _____
כיתה: _____
שם בית הספר: _____
זמן הבחינה: 45 דקות
ניקוד: _____

חומר הלימוד לחידון:

בראשית: פרקים יב-ג

שמות: פרקים א-כד, לא-לד

ויקרא: פרקים יט', כג', כד', כה'

במדבר: פרקים י- יז, כ-כה, כז, לב

דברים: פרקים כ- כז', כט'- לד'

יהושע: פרקים א-יא, יד, כב- כד

שופטים: כל הספר

רות: כל הספר

שמואל א: כל הספר

שמואל ב: כל הספר

מלכים א: כל הספר

מלכים ב: כל הספר

ישעיה: פרקים א'-יב', כה'- לה', ס'- סו'

ירמיה: פרקים א'-ב', יא'-כג', ל'- לג'

יונה: כל הספר

בהצלחה!

שאלות בכתב מחוזי ממ"ד תשע"ד

חלק א': שאלות רב ברירה

לפניך 20 שאלות. בכל שאלה סמן את התשובה הנכונה ביותר.

1. בסיפורים אחדים במקרא מופיעות נשים המשקיפות בעד החלון. מיהו הגבר שעליו מסופר שהשקיף בעד החלון?
 - א. מיכה
 - ב. אבימלך מלך גרר
 - ג. געל בן עבד
 - ד. דוד
2. מי כונו "אנשים רשעים" בשל רצח שביצעו?
 - א. זבח וצלמונע
 - ב. יואב ואבישי
 - ג. רכב ובענה
 - ד. יוזכר בן שמעת ויהוזבד בן שומר
3. השקד שראה ירמיהו סימל את שקידתו, כלומר הזדרזותו של ה' להבאת החורבן. מה עוד שימש, במקום אחר, סימן לכך שה' ממחר לעשות דבר מסוים?
 - א. הכפילות בחלומו של פרעה
 - ב. הקיקיון של יונה
 - ג. עבותות העגלה בנבואת ישעיהו
 - ד. מות בנו הראשון של דוד מבת שבע
4. בימי איזה מלך לחצו ארם את ישראל עד שלא נשאר "כי אם חמשים פְּרָשִׁים וְעֶשְׂרֵה רֶכָב וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים רַגְלִי"?
 - א. יהואחז בן יהוא
 - ב. ירבעם בן יואש
 - ג. יהורם בן אחאב
 - ד. שלום בן יבש
5. חושי הארכי מגיע לאבשלום ומשכנע אותו שכעת עבר לצד שלו. אילו מהסיבות הבאות אינה חלק מהסברו של חושי לכך שהוא תומך באבשלום על פני דוד?
 - א. ה' בחר באבשלום
 - ב. דוד כבר זקן
 - ג. העם בחר באבשלום
 - ד. הוא משמש את בנו של דוד
6. מי מת ב"עלית המִקְרָה"?
 - א. איש בושת
 - ב. אחזיה בן אחאב
 - ג. אלה בן בעשא
 - ד. עגלון מלך מואב

7. למה משווה ישעיה את דישת מואב על ידי ה'?
- א. כאשר בחרוץ יודש קצח
 - ב. כהדוש מתבן במו מדמנה
 - ג. כעפר לדש
 - ד. כמוץ
8. בתנ"ך מוזכרים כמה כלים משונים ששימשו אנשים במלחמה. איזה מהכלים הבאים הרג אדם?
- א. שבט
 - ב. קרדום
 - ג. מלמד בקר
 - ד. מאכלת
9. מאיזה שבט היה סתור בן מיכאל?
- א. אשר
 - ב. זבולון
 - ג. דן
 - ד. יששכר
10. "ועשיתם ביום הניפקם את-העמר כבש תמים בן-שנתו לעלה לה". מהי מנחתו של קרבן זה?
- א. שני עשרונים סולת בלולה בשמן
 - ב. עישרון סולת בלולה בשמן
 - ג. שני עשרונים סולת לחם חמץ
 - ד. שלושה עשרונים סולת בלולה בשמן
11. על פי הכתוב, מאיזו מהערים הבאות הכרית יהושע ענקים?
- א. דביר
 - ב. לכיש
 - ג. ערד
 - ד. עזה
12. על מי מסופר שהשתמש בשלטים אשר למלך דוד?
- א. שישק
 - ב. יהוידע
 - ג. רחבעם
 - ד. עזריה
13. מי מדומה ל"מי הנהר העצומים והרבים"?
- א. מלך אשור
 - ב. מצרים
 - ג. כוחו של ה
 - ד. עם ישראל
14. מי התחייב "אשר נדרתי אשלמה"?
- א. חנה
 - ב. אבשלום
 - ג. יפתח
 - ד. יונה

15. חלק מתיאורו של אליהו הנביא הוא: "וְאֶזְזַר עוֹר אֶזְזוֹר בְּמַתְנֵיוֹ". מי האדם הנוסף שעשה

שימוש בְּאֶזְזוֹר?

- א. דוד
- ב. אלישע
- ג. שמשון
- ד. ירמיהו

16. מי מהאנשים הבאים לא שימש בתפקיד הממונה "על הבית"?

- א. אחישר
- ב. אליקים בן חלקיה
- ג. ארצא
- ד. עשיה

17. המלחים באנייתו של יונה התמודדו עם סערה עזה בים. מה מהדברים הבאים הם לא עשו

בניסיון להינצל מהסערה?

- א. זרקו חפצים מהאנייה
- ב. נדרו נדרים
- ג. התפללו אל ה'
- ד. ניסו לחתור אל החוף

18. מה גרם להשלכת האיש המת בקבר אלישע?

- א. גדוד מואבי
- ב. גדוד ארמי
- ג. גדוד כשדי
- ד. גדוד עמלקי

19. אם אדם רוצה לשתות ממימיו של שיחור, הוא צריך ללכת:

- א. לדמשק
- ב. למצרים
- ג. לאשור
- ד. לארץ קדם

20. מלך קיבל עצה מעבדיו "הַסֵּר הַמְּלָכִים אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ וְשִׂים פְּחוֹת תַּחְתֵּיהֶּ". מיהו המלך?

- א. בן הדד
- ב. שלמנאסר
- ג. אכיש
- ד. חנון בן נחש

המשך בעמוד הבא

חלק ב': שאלות פתוחות

הגדר בקצרה ובמדויק מה היה תפקידם של האנשים הבאים: (לדוגמה: פּיכל – שר צבא אבימלך)

21. תַּרְהֶקֶה – _____

22. שׁוֹבֵךְ – _____

23. זָבֵל – _____

24. מִתָּן – _____

25. שְׁנָאֵב – _____

החידון המחוזי לבתי הספר הממלכתיים-דתיים - תשע"ד

תשובון

שאלה	תשובה	ציטוט
1	ב. אבימלך מלך גרר	וַיְהִי כִּי אָרְכוּ-לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֶף אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעֵד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יֹצֵחַ מִצַּחַק אֶת רַבְּקָה אִשְׁתּוֹ (בראשית כו, ח)
2	ג. רכב ובענה	אָף כִּי-אֲנָשִׁים רָשָׁעִים הָרְגוּ אֶת-אִישׁ-צִדִּיק בְּבֵיתוֹ עַל-מִשְׁכָּבוֹ וְעֵתָה הֲלוֹא אֲבָקֶשׁ אֶת-דָּמוֹ מִיָּדְכֶם וּבְעֵרְתִּי אֶתְכֶם מִן-הָאָרֶץ (שמואל ב ד, יא)
3	א. הכפילות בחלומו של פרעה	וְעַל הַשְּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל-פְּרַעֲהַ פְּעָמַיִם כִּי-נִכּוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהָר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ. (בראשית מא, לב)
4	א. יהואחז בן יהוא	כִּי לֹא הִשְׁאִיר לַיהוֹאָחָז עִם כִּי אִם-חַמְשִׁים פְּרָשִׁים וְעֶשְׂרֵה רֶכֶב וְעֶשְׂרֵת אֱלָפִים רִגְלֵי כִּי אֲבָדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּשְׁמַם כְּעֹפֹר לְדָשׁ. (מלכים ב יג, ז)
5	ב. דוד כבר זקן	וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אֶל-אַבְשָׁלֵם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר ה' וְהָעַם הַזֶּה וְכָל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל לֹא (לו) אֶהְיֶה וְאֵתוֹ אֲשַׁב. יֵט וְהַשְׁנִית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לְפָנָי בָּנוּ כְּאֲשֶׁר עֲבַדְתִּי לְפָנָי אַבִּיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ. (שמואל ב טז, יח-יט)
6	ד. עגלון מלך מואב	וְאַהוּד בָּא אֵלָיו וְהוּא-יָשָׁב בְּעֵלִית הַמְּקָרָה אֲשֶׁר-לוֹ לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר אַהוּד דַּבֵּר-אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיִּקָּם מֵעַל הַכֶּסֶּא. כֹּא וַיִּשְׁלַח אַהוּד אֶת-יָד שְׂמָאלוֹ וַיִּקַּח אֶת-הַחֶרֶב מֵעַל יָרֵךְ יַמִּינוֹ וַיִּתְקַעָהּ בְּבִטְנוֹ. (שופטים ג, כ-כא)
7	ב. כהדוש מתבן במו מדמנה	כִּי-תִנּוּחַ יַד-ה' בְּהָר הַזֶּה וַנְדוּשׁ מוֹאָב תַּחֲתָיו כְּהַדוּשׁ מִתַּבָּן בְּמוֹ (בְּמוֹ) מִדְּמָנָה. (ישעיה כה, י)
8	ג. מלמד בקר	וְאַחֲרָיו הָיָה שְׂמֹגֵר בֶּן-עֵנַת וַיְהִי אֶת-פְּלִשְׁתִּים שֵׁשׁ-מֵאוֹת אִישׁ בְּמִלְמַד הַבְּקָר וַיּוֹשַׁע גַּם-הוּא אֶת-יִשְׂרָאֵל. (שופטים ג, לא)
9	א. אשר	לְמַטָּה אֲשֶׁר סָתוּר בֶּן-מִיכָאֵל. (במדבר יג, יג)
10	א. שני עשרונים סלת בלולה בשמן	וְעִשְׂיֹתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת-הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תַּמִּים בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה לַה'. וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרִינִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן אֲשֶׁה לַה' רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יַיִן רְבִיעֵת הַהַיִּין. (ויקרא כג, יב-יג)
11	א. דביר	וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בְּעַת הַהִיא וַיְכַרֵּת אֶת-הָעֵנָקִים מִן-הָהָר מִן-חֶבְרוֹן מִן-דָּבִיר מִן-עֵבֶר וּמִכָּל הָרִים הַיְהוּדָה וּמִכָּל הָרִים יִשְׂרָאֵל עִם-עָרֵיהֶם הַחֲרִימָם יְהוֹשֻׁעַ. (יהושע יא, כא)
12	ב. יהוידע	וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמַּאֲוִיֹת (הַמַּאֲוִיֹת) אֶת-הַחֲנִית וְאֶת-הַשְּׁלֹטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית ה'. (מלכים ב יא, י)
13	א. מלך אשור	וְלָכֵן הִנֵּה אֲדַנִּי מַעֲלָה עֲלֵיהֶם אֶת-מִי הַנְּהָר הַעֲצוּמִים וְהַרְבִּים אֶת-מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְאֶת-כָּל-קְבוּדוֹ וְעֹלָה עַל-כָּל-אֲפִיקָיו וְהִלָּךְ עַל-כָּל-גְּדוֹתָיו (ישעיהו ח ז)
14	ד. יונה	וְאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֲזַבְּחָה-לָךְ אֲשֶׁר נְדַרְתִּי אֲשֶׁלְּמָה יְשׁוּעָתָה לַה'. (יונה ב, י)
15	ד. ירמיהו	וְאֶקְנֶה אֶת-הָאָזוּר כְּדָבַר ה' וְאָשֵׁם עַל-מִתְנִי. (ירמיהו יג, ב)
16	ד. עשיה	וְאַחִישָׁר עַל-הַבַּיִת {ס} וְאֲדַנְיָרָם בֶּן-עֲבֵדָא עַל-הַמֶּסֶ. (מלכים א ד, ו) וַיִּקְרָאוּ אֶל-הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם אֱלִיקִים בֶּן-חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל-הַבַּיִת וְשִׁבְנָה הַסֹּפֵר וַיּוֹאֲחַ בֶּן-אֶסְףִּי הַמְּזַפֵּיר. (מלכים ב יח, יח) וַיִּקְשֶׁר עָלָיו עֲבָדוֹ זְמָרִי שֶׁר מַחְצִית הַרְכָּב וְהוּא בְּתַרְצָה שְׁתֵּה שְׂכוֹר בֵּית אֲרָצָא אֲשֶׁר עַל-הַבַּיִת בְּתַרְצָה. (מלכים א טז, ט) וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת-חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת-אֲחִיקָם בֶּן-שָׁפָן וְאֶת-עֲכָבוֹר בֶּן-מִיכָיָה וְאֶת שָׁפָן הַסֹּפֵר וְאֶת עֲשִׂיָּה עֲבַד-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר. (מלכים ב כב, יב)

17	ב. נדרו נדרים	וַיִּרְאוּ הַמַּלְחִים וַיִּזְעְקוּ אִישׁ אֶל-אֱלֹהָיו וַיִּטְלוּ אֶת-הַכְּלִים אֲשֶׁר בָּאֵנִיהָ אֶל-הַיָּם לְהַקְלֵם מֵעַלֵּיהֶם וַיּוֹנֶה יָרֵד אֶל-יַרְכְּתִי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם... וַיַּחֲתְרוּ הָאֲנָשִׁים לְהַשִּׁיב אֶל-הַיָּבֵשָׁה וְלֹא יָכְלוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם. יָד וַיִּקְרְאוּ אֶל-ה' וַיֹּאמְרוּ אָנֹכָה ה' אֵל-נָא נֹאבְדָה בְּנַפְשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאֶל-תַּתָּן עָלֵינוּ דָם נְקִיָּא כִּי-אַתָּה ה' כָּאֲשֶׁר חִפְצָתָ עֲשִׂיתָ. (יונה א, ה+יג+יד)
18	א. גדוד מואבי	וַיָּמַת אֱלִישָׁע וַיִּקְבְּרֵהוּ וַגְּדוּדֵי מוֹאָב יָבֹאוּ בְּאֶרֶץ בָּא שָׁנָה. כֹּא וַיְהִי הֵם קִבְרֵי אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ אֶת-הַגְּדוּד וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת-הָאִישׁ בְּקִבְרֵ אֱלִישָׁע וַיִּלָּךְ וַיִּגַע הָאִישׁ בְּעֵצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיְחִי וַיִּקָּם עַל-רַגְלָיו. (מלכים ב יג , כ-כא)
19	ב. למצרים.	וַעֲתָה מֵה-לָךְ לְדֶרֶךְ מִצְרַיִם לְשִׁתּוֹת מִי שְׁחֹר וּמֵה-לָךְ לְדֶרֶךְ אֲשׁוּר לְשִׁתּוֹת מִי נְהַר. (ירמיהו ב, יח)
20	א. בן הדד	וְאֶת-הַדָּבָר הַזֶּה עָשָׂה הַסֵּר הַמְּלָכִים אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ וְשִׁים פְּחוֹת תַּחְתֵּיהֶם. כֹּה וְאֵתָה תִּמְנָה-לָךְ חֵיל כְּחֵיל הַנֹּפֵל מֵאוֹתָךְ וְסוֹס וְסוֹס וְרִקְבֵי כָרֶכֶב וְנִלְחָמָה אוֹתָם בְּמִישׁוֹר אִם-לֹא נִחָזַק מֵהֶם וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם וַיַּעַשׂ כֵּן. (מלכים א כ, כד)
<u>חלק ב</u>		
21	מלך כוש	וַיִּשְׁמַע אֶל-תַּרְהַקְהָ מֶלֶךְ-כוֹשׁ לֵאמֹר הִנֵּה יָצָא לְהַלְחֵם אֶתְךָ וַיִּשָּׁב וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל-חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר. (מלכים ב יט, ט)
22	שר צבא הדדעזר	וַיִּשְׁלַח הַדָּדְעֶזֶר וַיִּצֵּא אֶת-אַרְם אֲשֶׁר מַעֲבָר הַנְּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבְרֵי-שָׂר-צָבָא הַדָּדְעֶזֶר לַפְּנִיָּהֶם. (שמואל ב י, טז)
23	פקיד אבימלך/שר העיר שכם [שתי התשובות]	וַיֹּאמֶר גַּעַל בֶּן-עֵבֶד מִי-אַבְיִמֶלֶךְ וּמִי-שָׁכֶם כִּי נִעְבְּדוּנוּ הֲלֹא בֶן-יִרְבֵּעֵל וְזָבֵל פְּקִידוֹ עֵבֶדוֹ אֶת-אֲנָשֵׁי חֲמוֹר אָבִי שָׁכֶם וּמִדּוּעַ נִעְבְּדוּנוּ אָנֹכְנוּ. כֹּט וּמִי יִתֵּן אֶת-הָעֵם הַזֶּה בְּיָדִי וְאֶסְרֶה אֶת-אַבְיִמֶלֶךְ וַיֹּאמֶר לְאַבְיִמֶלֶךְ רַבָּה צָבָאָךְ וַצָּאָה. ל וַיִּשְׁמַע זָבֵל שָׂר-הָעִיר אֶת-דְּבָרֵי גַעַל בֶּן-עֵבֶד וַיַּחֲרֵ אָפוֹ. (שופטים ט, כח-ל)
24	כהן הבעל	וַיָּבֹאוּ כָל-עַם הָאֶרֶץ בֵּית-הַבַּעַל וַיִּתְצֵהוּ אֶת-מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת-צִלְמֵיו שִׁבְרוּ וַיִּטְבּוּ וְאֵת מִתָּן כַּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לַפְּנֵי הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂם הַכַּהֵן פְּקִדֹת עַל-בֵּית ה'. (מלכים ב יא, יח)
25	מלך אדמה	עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת-בְּרַע מֶלֶךְ סֹדֶם וְאֶת-בְּרַשָׁע מֶלֶךְ עַמְרָה שְׁנָאָב מֶלֶךְ אֲדָמָה וְשִׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צִבְיִים וּמֶלֶךְ בְּלַע הִיא-צַעַר. (בראשית יד, ב)

חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים-דתיים

השלב הראשון

מפגשים עם אחריים

שאלות בעקבות סרטונים

בחלק זה יוקרנו סרטונים העוסקים בדמויות של "אחריים" מתוך התנ"ך.

לאחר כל סרטון יוצגו לשלושה מתמודדים שאלות הקשורות בנושא הסרטון.

בכל שאלה שני חלקים.

תשובה נכונה על חלק אחד תזכה את הנבחן/ת ב-8 נקודות.

תשובות נכונות על שני החלקים יזכו את הנבחן/ת ב-16 נקודות.

סרטון בנושא: פלשתי

שאלה 1:

- שמשון היה שופט שהושיע את ישראל מיד הפלשתים בעזרת כוחו הרב.
- א. באירוע אחד מסופר כי שמשון עקר בכוח את שער העיר עזה הפלשתית. להיכן לקח שמשון את השער?
- ב. לאחר שנלכד בידי פלשתים, הצליח שמשון להפיל בניין על הפלשתים החוגגים את מפלתו. כיצד הגיע אל העמודים למרות עיוורונו?

תשובה:

- א. אל ראש ההר לאזור חברון (גם חצי מהתשובה תתקבל)
- "וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד חֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּקַּם בְּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיֵּאָחַז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וַיִּסָּעֵם עִם הַבְּרִיחַ וַיִּשְׁם עַל כַּתְּפָיו וַיַּעֲלֵם אֶל רֹאשׁ הַהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי חֶבְרוֹן:" (שופטים טז, ג)
- ב. הוא ביקש מהנער שהוביל אותו שישעין אותו עליהם
- "וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל הַנָּעַר הַמְּחֻזֵּק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה אוֹתִי וְהִימִשְׁנִי (וְהִמִּישְׁנִי) אֶת הָעַמֻּדִים אֲשֶׁר הַבַּיִת נֹכַח עֲלֵיהֶם וְאַשְׁעֵן עֲלֵיהֶם:" (שופטים טז, כו)

שאלה 2:

- הפלשתים סגדו לאל דגון. כאשר ארון ה' נלקח לבית אלוהיהם, הוא השפיל את דגון ושבר את פסלו.
- א. אילו חלקים בפסל נשברו?
- ב. מה היה הסימן שקבעו הפלשתים כדי לבדוק אם ארון ה' "עשה [...] אֶת הַרְעָה הַגְּדוֹלָה" שבאה עליהם?

תשובה:

- א. הראש וכפות הידיים
- "וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר מִמְּחֻרַת וְהִנֵּה דָגוֹן נָפַל לְפָנָיו אַרְצָה לְפָנֵי אַרְוֹן ה' וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׁתֵּי כַפּוֹת יָדָיו כְּרֻתוֹת אֶל הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן נִשְׂאָר עָלָיו:" (שמואל א ה, ד)
- ב. הם בדקו אם הפרות הלכו לגבול ישראל - לבית שמש

"וַיִּלְקַחְתֶּם אֶת אַרְוֹן ה' וּנְתַתֶּם אֹתוֹ אֶל הָעֵגְלָה וְאֵת כָּלִי הַזֶּהָב אֲשֶׁר הִשְׁבַּתֶּם לוֹ אֲשֶׁם תְּשִׁימוּ בְּאַרְגָּז מִצְדוֹ וְשַׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלַךְ: וְרֹאיתֶם אִם דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ יַעֲלֶה בֵּית שֹׁמֶשׁ הוּא עֲשֵׂה לָנוּ אֶת הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאִם לֹא וַיִּדְעֵנוּ כִּי לֹא יָדוּ נִגְעָה בְּנוֹ מְקַרָּה הוּא הָיָה לָנוּ:" (שמואל א ו, ח-ט)

שאלה 3:

בימי דוד, המלחמות בין פלשתים לישראל הלכו ופחתו. ואף על פי כן, התקיימו שתי מערכות נוספות בעמק רפאים.

- א. מדוע עלו הפלשתים להילחם עם דוד בעמק רפאים?
ב. לאחר הניצחון בקרב אומר דוד: "פרץ ה' את איבי לפני כפרץ מים". מה השם שניתן למקום לזכר תשועה זו?

תשובה:

- א. מכיוון שהם שמעו שהוא הומלך למלך
ב. בעל פרצים

"וישמעו פלשתים כי משחו את דוד למלך על ישראל ויעלו כל פלשתים לבקש את דוד וישמע דוד וירד אל המצודה: ופלשתים באו וינטשו בעמק רפאים: וישאל דוד בה' לאמר האעלה אל פלשתים התתנם בידי ויאמר ה' אל דוד עלה כי נתן אתן את הפלשתים בידי: ויבא דוד בבעל פרצים ויכם שם דוד ויאמר פרץ ה' את איבי לפני כפרץ מים על כן קרא שם המקום ההוא בעל פרצים: ויעזבו שם את עצביהם וישאם דוד ואנשיו:" (שמואל ב ה, יז-כא)

סרטון בנושא: כנעני

שאלה 4:

- לקראת הכניסה לכנען נשלחים שני מרגלים ללמוד על המצב המוראלי של עמי כנען.
א. רחב מדווחת למרגלים "כי נמגו כל ישרי הארץ מפניכם". מהו האירוע שעליו שמעו עמי הארץ ובגללו הם פוחדים מפני בני ישראל?
ב. נוסף על רחב, איזו עוד קבוצת אנשים מעידה על עצמה כי שמעה "את כל אשר עשה במצרים"?

תשובה:

- א. קריעת ים סוף/ ניצחון ישראל על סיחון ועוג (גם אירוע אחד יתקבל כתשובה מלאה)
"כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחון ולעוג אשר התרמתם אותם:" (יהושע ב, י)
ב. הגבעונים
"וישבי גבעון שמעו את אשר עשה יהושע ליריחו ולעי [...] ויאמרו אליו מארץ רחוקה מאד באו עבדיך לשם ה' אלהיך כי שמענו שמעו ואת כל אשר עשה במצרים:" (יהושע ט, ג-ט)

שאלה 5:

במהלך כיבוש כנען היו כמה מקרים שבהם סייעו תושבים מקומיים לבני ישראל.
א. באיזו עיר כנענית, מלבד יריחו, ניצל אדם עם משפחתו בתמורה לסיוע שנתן לעם ישראל?
ב. מה היה הסיוע שנתן האיש לישראל?

תשובה:

- א. בלז/ בבית אל (שתי התשובות יתקבלו)
- ב. הוא הראה לכובשים את מבוא העיר - "וַיִּתְּרוּ בֵּית יוֹסֵף בְּבֵית אֵל וְשֵׁם הָעִיר לְפָנִים לּוֹז: וַיֵּרְאוּ הַשְּׂמֵרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲרָאנוּ נָא אֶת מְבֹא הָעִיר וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד: וַיֵּרָאם אֶת מְבֹא הָעִיר וַיִּכּוּ אֶת הָעִיר לְפִי חָרֵב וְאֶת הָאִישׁ וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ שָׁלַחוּ:" (שופטים א, כג-כה)

שאלה 6:

החיים בצד עמי כנען היו אתגר רוחני שישראל לא תמיד עמדו בו.
א. איך נקרא המקום שבו נאמרה לעם התוכחה: "וְאַתֶּם לֹא תִכְרְתוּ בְרִית לַיּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתְצוּן וְלֹא שְׂמַעְתֶּם בְּקוֹלִי מֵהַ זֹאת עֲשִׂיתֶם?"
ב. מי אמר לעם שעליהם לבחור אם לעבוד את ה' או את "אלהי האמרי אשר אתם יושבים בארצם"?

תשובה:

- א. בוכים
"וַיַּעַל מִלֶּאכָה ה' מִן הַגִּלְגָּל אֶל הַבְּכִים וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם וְאָמַר לֹא אָפַר בְּרִיתִי אֶתְכֶם לְעוֹלָם: וְאַתֶּם לֹא תִכְרְתוּ בְרִית לַיּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתְצוּן וְלֹא שְׂמַעְתֶּם בְּקוֹלִי מֵהַ זֹאת עֲשִׂיתֶם:" (שופטים ב, א-ב)
- ב. יהושע
"וְאִם רַע בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת ה' בְּחַרוּ: לָכֵן הַיּוֹם אֶת מִי תַעֲבֹדוּן אִם אֶת אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר בַּעֲבֹר (מִעֲבָר) הִנְהָר וְאִם אֶת אֱלֹהֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר אֶתֶם יוֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ [...]:" (יהושע כד, טו-כ)

סרטון בנושא: גר

שאלה 7:

- ברית המילה היא התנאי בפני בני עמים זרים לשותפות עם ישראל בעניינים מסוימים.
א. באיזה חג המילה היא תנאי כדי ליטול חלק בעבודת ה' המיוחדת לחג זה?
ב. מי קיימו את המילה כדי "להיות לעם אֶחָד" עם בני ישראל?

תשובה:

- א. בחג פסח
"וכי יגור אֶתְּךָ גֵר וְעָשָׂה פֶסַח לְה' הַמּוֹל לּוֹ כָּל זָכָר וְאַזְ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל עַרְל לֹא יֹאכַל בוֹ:" (שמות יב, מח)
ב. אנשי העיר שכם
"אִךָ בָּזֵאת יֵאָתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לְשָׁבֶת אֶתְנוּ לְהִיּוֹת לְעַם אֶחָד בְּהַמּוֹל לָנוּ כָּל זָכָר כְּאִשֶּׁר הֵם נִמְלִים: מִקְנֵהֶם וְקַנְיָנָם וְכָל בְּהֵמָתָם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אִךְ נֹאמְתָה לָהֶם וַיֵּשְׁבוּ אֶתְנוּ: וַיִּשְׁמְעוּ אֶל חֲמוֹר וְאֶל שָׁכֶם בְּנוֹ כָּל יְצִאי שַׁעַר עִירוֹ וַיִּמְלִוּ כָּל זָכָר כָּל יְצִאי שַׁעַר עִירוֹ:" (בראשית לד, כב-כד)

שאלה 8:

- יעקב ובניו באים למצרים כדי "לגור בארץ" ולא כדי להשתלב בה.
א. כיצד משכנע יוסף את פרעה שירשה למשפחתו להתיישב באזור מגורים נפרד?
ב. לאיזה תפקיד רוצה פרעה למנות את אנשי החיל מאחי יוסף?

תשובה:

- א. הוא מספר לו שהם רועי צאן, ומצרים מתעבים רועי צאן
"וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו וְאֶל בֵּית אָבִיו אֲעֹלָה וְאֶגִּידָה לְפַרְעֹה וְאִמְרָה אֵלָיו אַחִי וּבֵית אָבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בָּאוּ אֵלַי: וְהָאֲנָשִׁים רְעֵי צֹאן כִּי אֲנָשִׁי מִקְנֵה הַיּוֹ וְצֹאנָם וּבְקָרָם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ: וְהָיָה כִּי יִקְרָא לָכֶם פַּרְעֹה וְאָמַר מַה מַּעֲשֵׂיכֶם: וְאִמַּרְתֶּם אֲנָשִׁי מִקְנֵה הַיּוֹ עֲבָדֶיךָ מִנְעוּרֵינוּ וְעַד עַתָּה גַם אֲנַחְנוּ גַם אֲבֹתֵינוּ בְּעִבּוֹר תִּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל רְעֵה צֹאן:" (בראשית מו, לב-לד)
ב. לתפקיד שרי מקנה
"[...] יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וְאִם יִדְעַת וַיֵּשׁ בָּם אֲנָשִׁי חֵיל וְשִׁמְתָם שְׂרֵי מִקְנֵה עַל אֲשֶׁר לִי:" (בראשית מז, ו)

שאלה 9:

בימינו המונח גר מתייחס לאדם המעוניין להצטרף לעם היהודי.
א. התורה אוסרת לצרף את בני עמון ומואב לעם ישראל. מה הנימוק לאיסור זה?
ב. שתי בנות מואב, רות וערפה, מבקשות מנעמי "כי אתך נשוב לעמך". באיזו טענה מנסה נעמי לשכנע אותן לוותר על רצונן זה?

תשובה:

- א. כיוון שבני עמון ומואב לא נתנו לעם ישראל לחם ומים כשיצאו ממצרים/ כי בני מואב שכרו את בלעם שיקלל את ישראל (שתי התשובות אפשריות).
"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם: על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך:" (דברים כג, ד-ה)
- ב. היא אומרת להן שאם ישובו אתה, הן לא יתחתנו בשנית/ היא אומרת להן שאין לה בנים נוספים שעמם הן יוכלו להתחתן
"ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: שבנה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקנה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה':" (רות א, יא-יג)

סרטון בנושא: עבד

שאלה 10:

התורה מצווה: "לא תסגיר עבד אל אדניו אשר ינצל אליך מעם אדניו". דוד ואנשיו מוצאים עבד שמסכים לעזור להם בתנאי שלא יסגירוהו לאדונו.
א. מי האדון?
ב. במה עזר העבד לדוד?

תשובה:

- א. איש עמלקי
- ב. הוא הראה לדוד את מיקום הגדוד העמלקי שבזז את צקלג - "ויאמר לו דוד למי אתה ואי מזה אתה ויאמר נער מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי ויעזבני אדני כי חליתי היום שלשה: אנהנו פשטנו נגב הכרתי ועל אשר ליהודה ועל נגב כלב ואת צקלג שרפנו באש: ויאמר אליו דוד התורדני אל הגדוד הזה ויאמר השבעה לי בא-להים אם תמיתני ואם תסגרני ביד אדני ואורדך אל הגדוד הזה:" (שמואל א ל, יג-טו)

שאלה 11:

שני עבדים בורחים ניסו למצוא מקלט מאדונם אצל אכיש בגת.

א. מי היה אדונם?

ב. איזו שבועה הפר האדון בעקבות בריחת עבדיו?

תשובה:

א. שמעי בן גרא

ב. שלא יצא מירושלים פן יומת- "וַיְהִי מִקֶּץ שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ שְׁנֵי עֲבָדִים לְשֹׁמְעֵי אֶל אָכִישׁ בֶּן מַעֲכָה מֶלֶךְ גַּת וַיִּגִּדוּ לְשֹׁמְעֵי לְאֹמֶר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ בְּגַת: וַיִּקְּם שֹׁמְעֵי וַיַּחְבֹּשׁ אֶת חֲמָרוֹ וַיִּלְךָ גַּתָּה אֶל אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת עֲבָדָיו וַיִּלְךָ שֹׁמְעֵי וַיָּבֵא אֶת עֲבָדָיו מִגַּת: וַיִּגְדּוּ לְשֹׁלְמֹה כִּי הִלֵּךְ שֹׁמְעֵי מִירוּשָׁלַם גַּת וַיֵּשֶׁב: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשֹׁמְעֵי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלוֹא הִשְׁבַּעְתִּיךָ בְּה' וְאָעֵד בְּךָ לְאֹמֶר בְּיוֹם צִאתְךָ וְהִלַּכְתָּ אֲנִי וְאֲנִי יָדַע תִּדַּע כִּי מוֹת תָּמוּת וְתֹאמַר אֵלַי טוֹב הַדְּבָר שִׁמְעֵתִי:" (מלכים א ב, לט-מב)

שאלה 12:

"וְכִי יָמוּךְ אַחִיךָ עִמָּךְ וְנִמְכַר לָךְ". כאשר לאדם לא היה מה לשלם לבעל החוב, הוא היה נעשה עבדו במקום התשלום.

א. מסופר על אלמנה שזעקה לנביא "הַנְּשֵׂה בָא לְקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדָי לּוֹ לְעֲבָדִים". כיצד סייע לה הנביא?

ב. אפשרות משפטית אחרת במקרה של חוב שהאדם מתקשה לשלמו, היא לקיחת עבוט - חפץ בערך החוב שיחליף את התשלום עד לפירעון החוב. מהי ההגבלה שמגבילה התורה את הנושה בלקיחת העבוט?

תשובה:

א. הוא עשה נס שבזכותו השמן לא נגמר- "וַיֹּאמֶר לְכִי שְׁאֲלִי לָךְ כָּלִים מִן הַחוּץ מֵאֵת כָּל שֹׁכְנֵי (שֹׁכְנֵיךָ) כָּלִים רַקִּים אֶל תִּמְעִיטִי: וּבָאת וְסִגְרַת הַדָּלֶת בְּעֵדךָ וּבְעֵד בְּנִיךָ וַיִּצְקַת עַל כָּל הַכָּלִים הָאֵלֶּה וְהִמְלֵא תִסִּיעִי: וַתִּלְךָ מֵאֵתוֹ וַתִּסְגַּר הַדָּלֶת בְּעֵדָה וּבְעֵד בְּנֵיהָ הֵם מְגִישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מִיצְקַת (מוֹצְקַת): וַיְהִי כַּמְלֵאת הַכָּלִים וַתֹּאמֶר אֶל בְּנֵהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כָּלִי וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶן:" (מלכים ב ד, ג-ו)

ב. אסור לו להיכנס לבית הלווה כדי לקחת את העבוט- "כִּי תִשָּׂה בְרַעְךָ מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא תִבֵּא אֶל בֵּיתוֹ לְעַבְט עֲבֹטוֹ:" (דברים כד, י)

סרטון בנושא: נביא

שאלה 13:

- כדי להעביר את המסר של הנבואה, ציווה לעתים הנביא לעשות מעשה סמלי.
- א. מי הנביא שציווה "וקניית לך אזור פשתים ושמיתו על מתניך?"
- ב. מה מסמל בנבואה זו האזור, החגורה הצמודה "אל מתני איש"?

תשובה:

- א. ירמיהו
- ב. את הקרבה שה' ציפה שתהיה בינו ובין עמו ישראל/ את הקשר ההדוק שאמור להיות בין ישראל לה'

"כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הַלֹּחַ וְקִנִּיתִ לְךָ אֲזוּר פִּשְׁתִּים וְשָׁמִיתוּ עַל מִתְּנֶיךָ וּבְמִים לֹא תִבְאֶהוּ: וְאָקְנָה אֶת הָאֲזוּר כְּדָבָר ה' וְאָשֵׁם עַל-מִתְּנֵי [...] כִּי פֶאֶשֶׁר יִדְבַק הָאֲזוּר אֶל מִתְּנֵי אִישׁ כִּן הַדְּבִקְתִּי אֶלִי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל בֵּית יְהוּדָה נְאֻם ה' לְהִיּוֹת לִי לְעַם וְלִשְׁם וְלִתְהַלָּה וְלִתְפָאֶרֶת וְלֹא שְׁמַעוּ:" (ירמיה יג, א-ב, יא)

שאלה 14:

- "אָוִיל הַנְּבִיא, מְשַׁגֵּעַ אִישׁ הַרוּחַ". בשל התנהגותם המוזרה של הנביאים, הם זכו לכינויים שונים בפי העם.
- א. נביא אחד כונה בפי נערים "קָרַח", מה היה סופם של הנערים?
- ב. תלמידו של אותו נביא כונה "מְשַׁגֵּעַ". מי כינה אותו כך?

תשובה:

- א. הם נהרגו על ידי דובים שיצאו מהיער
- "וַיַּעַל מִשֵּׁם בֵּית אֵל וְהוּא עָלָה בְּדֶרֶךְ וַנְּעָרִים קִטְנִים יֵצְאוּ מִן הָעֵיר וַיִּתְקַלְסוּ בוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עָלָה קָרַח עָלָה קָרַח: וַיִּפֹּן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיִּקְלַלֵם בְּשֵׁם ה' וַתִּצְאָנָה שְׁתֵּי דְבִים מִן הַיַּעַר וַתִּבְקַעְנָה מֵהֶם אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִ יְלָדִים:" (מלכים ב ב, כג-כד)

- ב. שרי החיל של יהוא.

"וַיִּלַּךְ הַנְּעַר הַנְּעַר הַנְּבִיא רִמַת גִּלְעָד: וַיָּבֹא וְהִנֵּה שָׂרֵי הַחֵיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמְרוּ דְבַר לִי אֱלֹהֵי הַשָּׁר וַיֹּאמְרוּ הוּא אֵל מִי מִכְּלָנוּ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הַשָּׁר: וַיִּקְמוּ וַיָּבֹאוּ הַבַּיְתָה וַיִּצַק הַשָּׁמֶן אֶל רִאשׁוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲתִיךָ לְמַלְךְ אֵל עִם ה' אֵל יִשְׂרָאֵל [...] וַיִּפְתַּח הַדָּלֶת וַיִּנְסוּ: וְהוּא יֵצֵא אֶל עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַשְּׁלוֹם מִדּוֹעַ בָּא הַמְּשַׁגֵּעַ הַזֶּה אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי הֵם אֲתָם יִדְעֶתֶם אֶת הָאִישׁ וְאֶת שִׁיחוֹ:" (מלכים ב ט, ד-יא)

שאלה 15:

בשני סיפורים שונים שליחים שנשלחו אל הנביא לא מילאו את משימתם בשל סיבות לא טבעיות.
א. מה קרה לשליחים ששלח שאול אל דוד בעת ששהה אצל שמואל?
ב. במקרה נוסף נשלחו שלוש משלחות אל נביא מסוים, בזו אחר זו. מדוע השליחים לא חזרו?

תשובה:

- א. הם התנבאו
"וַיִּשְׁלַח שְׂאוּל מַלְאָכִים לְקַחַת אֶת דָּוִד וַיֵּרָא אֶת לַהֲקֵת הַנְּבִיאִים נֹבָאִים וְשְׂמוּאֵל עֹמֵד נֹצֵב עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל מַלְאָכֵי שְׂאוּל רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַם הֵמָּה: וַיִּגְדּוּ לְשְׂאוּל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַם הֵמָּה וַיִּסֹּף שְׂאוּל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַם הֵמָּה:" (שמואל א יט, כ-כא)
- ב. משום שירדה אש מהשמים ואכלה אותם - "וַיַּעֲנֶה אֱלֹהֵיו וַיְדַבֵּר אֶל שֵׁר הַחֲמֻשִׁים וְאִם אִישׁ אֱלֹהִים אֲנִי תִרְדּוּ אִשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת חֲמֻשֶׁיךָ וְתִרְדּוּ אִשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמֻשָׁיו: וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁלַח אֱלֹהֵיו שֵׁר חֲמֻשִׁים אַחֵר וְחֲמֻשָׁיו וַיַּעַן וַיְדַבֵּר אֱלֹהֵיו אִישׁ הָאֱלֹהִים כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ מְהֵרָה רְדֵה: וַיַּעַן אֱלֹהֵיו וַיְדַבֵּר אֱלֹהֵים אִם אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲנִי תִרְדּוּ אִשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת חֲמֻשֶׁיךָ וְתִרְדּוּ אִשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמֻשָׁיו:" (מלכים ב א, י-יב)

סרטון בנושא: כוהן

שאלה 16:

הכוהנים בעם ישראל לא קיבלו נחלה, אך כל צורכיהם סופקו ממתנות העם ומעבודת בית ה'.
המקרא מספר לנו כי בעת רעב ניתן גם בארץ שכנה יחס מיוחד לכוהנים.
א. באיזו ארץ מדובר?
ב. למה זכו הכוהנים בארץ זו?

תשובה:

- א. במצרים
ב. לתקציב של אוכל מאת המלך/ פרעה לא קנה את אדמתם (שתי התשובות אפשריות)
"רַק אֲדָמַת הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה כִּי חֶק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת פְּרֵעָה וְאָכְלוּ אֶת חֶקֶם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פְּרֵעָה עַל כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת אֲדָמָתָם:" (בראשית מז, כב)

שאלה 17:

- במקומות שונים מסופר על כוהנים שנתנו מענה רוחני לקהילה שבה פעלו.
- א. להיכן הובא "אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשְׁמֶרוֹן" כדי ללמד את אנשי המקום "אִיךָ יִרְאוּ אֶת ה'?"
- ב. לאיזה שבט הוזמן אדם כדי להיות בו "לְאָב וּלְכַהֵן"?

תשובה:

- א. לבית אל
- "וַיָּבֵא אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשְׁמֶרוֹן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית אֵל וַיְהִי מוֹרְהָ אֶתְּם אִיךָ יִרְאוּ אֶת ה':"
- (מלכים ב יז, כח)
- ב. לשבט בני דן
- "וַיֵּשֶׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרִים כָּלִי מִלְחָמָתָם נֹצְבִים פָּתַח הַשָּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי דָן [...] וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה וַיִּקְחוּ אֶת פֶּסֶל הָאֲפֹד וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַמַּסְכָּה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הֲכֵהֵן מָה אַתֶּם עֹשִׂים: וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַחֲרַשׁ שִׁים יָדְךָ עַל פִּיךָ וְלֹךְ עִמָּנוּ וְהָיָה לָנוּ לְאָב וּלְכַהֵן הַטּוֹב הַיּוֹתֵר כֵּהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד אוֹ הַיּוֹתֵר כֵּהֵן לְשִׁבְט וּלְמִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּיטֵב לָב הֲכֵהֵן וַיִּקַּח אֶת הָאֲפֹד וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַפֶּסֶל וַיָּבֵא בְּקֶרֶב הָעָם:" (שופטים יח, טז, יח-כ)

שאלה 18:

- אחד מעונשיו של בית עלי הוא נישול מהכהונה בשל ביזוי עבודת המשכן.
- א. מהו האות שנותן איש האלוהים לקיום העונש?
- ב. מה המעשה שעשה שלמה והביא לקיום העונש "לְמַלֵּא אֶת דְּבַר ה' אֲשֶׁר דָּבַר עַל בֵּית עֲלִי בְּשִׁלְה?"

תשובה:

- א. חפני ופנחס ימותו ביום אחד
- "וַיְהִי לֵךְ הָאוֹת אֲשֶׁר יָבֵא אֶל שְׁנֵי בְּנֵיךָ אֶל חֲפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם:"
- (שמואל א ב, לד)
- ב. שלמה גירש את אביתר מתפקידו ככוהן "וַיִּגְרַשׁ שְׁלֹמֹה אֶת אֲבִיתָר מֵהָיֹוֹת כֹּהֵן לֵה' לְמַלֵּא אֶת דְּבַר ה' אֲשֶׁר דָּבַר עַל בֵּית עֲלִי בְּשִׁלְה:"
- (מלכים א ב, כז)

המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים-דתיים

השלב השני

משחק מחשב

עם לא לבדד ישכון

בכל קטגוריה 4 שאלות. יש לענות על כל השאלות בתוך 60 שניות.
כל תשובה נכונה תזכה את הנבחן ב-5 נקודות.
תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו את הנבחן/ת ב-20 נקודות.

1. ארם

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מה שם מלך ארם שעלה עם פקח בן רמליהו על יהודה?	רצין	"אז יעלה רצין מלך ארם ופקח בן רמליהו מלך ישראל וירושלם למלחמה ויצרו על אחז ולא יכלו להלחם:" (מלכים ב טז, ה)
2	איזה חבל ארץ רצה אחאב לקחת מידי ארם?	רמת גלעד	"ויאמר מלך ישראל אל עבדיו הידעתם כי לנו רמת גלעד ואנחנו מחשים מקחת אתה מיד מלך ארם:" (מלכים א כב, ג)
3	מיהו ה"שטן" שמלך על ארם?	רזון בן-אלעד	"ויקם אלהים לו שטן את רזון בן-אלעד אשר ברח מאת הודד מלך צובה אדניו: ויקבץ עליו אנשים ויהי שר גדוד בהרג דוד אתם וילכו דמשק וישבו בה וימלכו בדמשק: ויהי שטן לישראל כל ימי שלמה ואת הרעה אשר הודד ויקץ בישראל וימלך על ארם:" (מלכים א יא, כג-כה)
4	מי היה "אבי ארם"?	קמואל	"את עוז בכרו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם:" (בראשית כב, כא)

2. מואב

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מה היה שמו של אלוהי מואב?	כמוש	"וען אשר עזבוני וישתחוו לעשתרת אלהי צדנין לכמוש אלהי מואב ולמלכם אלהי בני עמון:" (מלכים א יא, לג)
2	מי ממלכי מואב היה נוקד?	מישע	"וימישע מלך מואב היה נקד והשיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים צמר:" (מלכים ב ג, ד)
3	מי טימא את הבמה שבנה שלמה ל"כמוש שקץ מואב"?	יאשיהו	"ואת הבמות אשר על פני ירושלם אשר מימין להר המשחית אשר בנה שלמה מלך ישראל לעשתרת שקץ צידנים ולכמוש שקץ מואב ולמלכם תועבת בני עמון טמא המלך:" (מלכים ב כג, יג)
4	מי נלחם ב"מואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי צובה ובפלשתים"?	שאול	"ושאול לכד המלוכה על ישראל וילחם סביב בכל איביו במואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי צובה ובפלשתים ובכל אשר יפנה ירשיע:" (שמואל א יד, מז)

3. מצרים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	איזו עיר מצרית נבנתה שבע שנים אחרי שנבנתה חברון?	צען	"וְחִבְרוֹן שִׁבְעַת שָׁנִים נִבְנְתָה לְפָנָי צֶעַן מִצְרַיִם:" (במדבר יג, כב)
2	איך כונתה מצרים בפי רבשקה?	משענת הקנה הרצוץ	"עֲתָה הִנֵּה בְּטַחַתְךָ לֶךְ עַל מִשְׁעַנֵּת הַקֶּנֶה הַרְצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסְמְךָ אִישׁ עָלָיו וְכָא בְכַפּוֹ וְנִקְבָה כֵּן פָּרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל הַבְּטָחִים עָלָיו:" (מלכים ב יח, כא)
3	מי גבר על איש מצרי "ויבד המצרי חנית"?	בניהו בן-יהוידע	"וּבְנֵיהוּ בֶן-יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חִי (חיל) רַב-פְּעֻלִים מִקְבָּצָאֵל הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאֲב וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאֲרִיָּה (הַאֲרִי) בְּתוֹךְ הַבָּאָר בְּיוֹם הַשְּׁלֵג: וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרִי אֲשֶׁר (אִישׁ) מִרְאָה וּבִיד הַמִּצְרִי חֲנִית וַיָּרַד אֵלָיו בְּשִׁבְטֵי וַיִּגְזַל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי וַיְהַרְגֵהוּ בַחֲנִיתוֹ:" (שמואל ב כג, כ-כא)
4	מי היה מלך מצרים בימי הושע בן אלה?	סוא	"וַיִּמְצָא מֶלֶךְ אֲשׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קָשָׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מִלְּאֲכִים אֶל סוּא מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְלֹא הִעֲלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה וַיַּעֲצֵרְהוּ מֶלֶךְ אֲשׁוּר וַיֹּאסְרֵהוּ בֵּית כְּלָא:" (מלכים ב יז, ד)

4. בריתות

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי ביקשו לכרות ברית עם אדם משום ש: "ראו ראינו כי היה ה' עמך?"	אבימלך ופיכל	"ואבימלך הלה הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו ופיכל שר צבאו: ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם: ויאמרו ראו ראינו כי היה ה' עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית עמך:" (בראשית כו, כו-כח)
2	מי ביקשו ממלך זר "כרת לנו ברית ונעבדך?"	אנשי יביש גלעד	"ויעל נחש העמוני ויחן על יביש גלעד ויאמרו כל אנשי יביש אל נחש כרת לנו ברית ונעבדך:" (שמואל א יא, א)
3	מי היה אחד מהאמורים שהיו "בעלי ברית אברם?"	ענר אשכול וממרא (גם שם אחד יתקבל כתשובה מלאה)	"ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכול ואחי ענר והם בעלי ברית אברם:" (בראשית יד, יג)
4	איזה שם נתן יצחק לבאר שנמצאה ביום הברית עם אבימלך?	שבעה (מלשון שבועה)	"ויאמרו ראו ראינו כי היה ה' עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונכרתה ברית עמך [...] וישכימו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום: ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה. (בראשית כו, כח-לג)

5. מדין

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי היה "ראש אמות בית אב במדין"? בית אב במדין הוא:	צור	"וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה הַמְּדִינִית כְּזָבִי בֵּת-צוּר רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא:" (במדבר כה, טו)
2	למה הושוו "מדין ועמלק וכל בני קדם הנפלים בעמק"? למאן הושוו "מדין ועמלק וכל בני קדם הנפלים בעמק"?	לארבה/ לחול	"וּמִדְיָן וְעַמְלֵק וְכָל בְּנֵי קְדָם נִפְלְיִים בְּעַמְקֵי כְּאַרְבֶּה לְרַב וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר כַּחֲלוֹל שֶׁעַל שִׁפְתֵי הַיָּם לְרַב:" (שופטים ז, יב)
3	מה שמו של מלך אדום "המכה את מדין בשדה מואב"?	הדד בן- בדד	"וַיָּמַת חֲשֹׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו הַדָּד בֶּן-בְּדָד הַמְּכָה אֶת מִדְיָן בְּשָׂדֵה מוֹאָב וְשֵׁם עִירוֹ עֹוִית:" (בראשית לו, לה)
4	על מי יעורר ה' "שוט כמפת מדין בצור עורב"?	על אשור	"לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' צְבָאוֹת אֵל תִּירָא עַמִּי יֹשֵׁב צִיּוֹן מֵאֲשׁוּר בְּשִׁבְטֵי יִכְכֶּה וּמִטְהוֹ יֵשֵׂא עֲלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם: כִּי עוֹד מְעַט מְזַעַר וְכָלָה זַעַם וְאִפִּי עַל תִּבְלִיתֶם: וְעוֹרֵר עֲלָיו ה' צְבָאוֹת שׁוֹט כְּמַפֶּת מִדְיָן בְּצוּר עוֹרֵב וּמִטְהוֹ עַל הַיָּם וּנְשָׂאוּ בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם:" (ישעיהו י, כד-כו)

6. יחסים כלכליים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מהו המקום שנקנה "בכפרים" כסף? והעיר שנבנתה בו נקראה על שם המוכר?	שומרון	"ויקן את ההר שמרון מאת שמר בכפרים כסף ויבן את ההר ויקרא את שם העיר אשר בנה על שם שמר אדני ההר שמרון:" (מלכים א טז, כד)
2	את מה הביאו מאופיר ומהם עשו "כנרות ונבלים"?	עצי אלמגים	"וגם אני חירם אשר נשא זָהב מאופיר הביא מאפיר עצי אלמגים הרבה מאד ואבן יקרה: ויעש המלך את עצי האלמגים מסעד לבית ה' ולבית המלך וכנרות ונבלים לשרים לא בא כן עצי אלמגים ולא נראה עד היום הזה:" (מלכים א י, יא-יב)
3	מי "הכל נתן" וקיבל "כסף שקלים חמשים"?	ארונה	"ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדני המלך הטוב בעיניו ראה הבקר לעלה והמרגים וכלי הבקר לעצים: הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר ארונה אל המלך ה' אלהיך ירצה: ויאמר המלך אל ארונה לא כי קנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה לה' אלהי עלות חנם ויקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים:" (שמואל ב כד, כב-כד)
4	מה שם המלך שקיבל אלף כיכר כסף כדי לסייע למלך אחר.	פול מלך אשור	"בא פול מלך אשור על הארץ ויתן מנחם לפול אלף ככר כסף להיות ידיו אתו להחזיק הממלכה בידו:" (מלכים ב טו, יט)

7. מלחמות

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מה שם העיר שהעם היושב בה "שקט ובטח [...] וידבר אין להם עם אדם"?	ליש/ לשם	"וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה ויראו את העם אשר בקרבה יושבת לבטח כמשפט צדנים שקט ובטח ואין מקלים דבר בארץ יורש עזר ורחוקים המה מצידנים ודבר אין להם עם אדם:" (שופטים יח, ז) "ויצא גבול בני דן מהם ויעלו בני דן וילחמו עם לשם וילכדו אותה ויכו אותה לפי חרב וירשו אותה וישבו בה ויקראו ללשם דן כשם דן אביהם:" (יהושע יט, מז)
2	איזו ממלכה הייתה לדוד לעבדים נשאי מנחה?	מואב/ ארם	"ויהי את מואב וימדדו בחבל השכב אותם ארצה וימדד שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה:" (שמואל ב ח, ב) "וישם דוד נצבים בארם דמשק ותהי ארם לדוד לעבדים נושאי מנחה:" (שמואל ב ח, ו)
3	על איזו עיר פלשתית צר נדב מלך ישראל?	על גבתון	"ויקשר עליו בענשא בן אחיה לבית יששכר ויכהו בענשא בגבתון אשר לפלשתים ונדב וכל ישראל צרים על גבתון:" (מלכים א טו, כז)
4	מי העם שהוכה "בשונה קריתים"?	האימים	"ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשונה קריתים:" (בראשית יד, ה)

8. אמונות של אחרים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מיהם האנשים הלא ישראליים שהאמינו באלוהים ולבשו "שקים מגדולם ועד קטנם"?	אנשי נינה	"וַיֵּאמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוָה בְּאֱלֹהִים וַיִּקְרְאוּ צוּם וַיִּלְבְּשׁוּ שָׁקִים מִגְדוֹלָם וְעַד קִטְנָם:" (יונה ג, ה)
2	מי טען שאם הבעל הוא אל, "הוא ירב לו"?	יואש	"וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכָל אֲשֶׁר עָמְדוּ עָלָיו הֲאֵתֶם תִּרְיֹבֹן לְבַעַל אִם אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוֹמֵת עַד הַבֶּקֶר אִם אֱלֹהִים הוּא יָרֵב לוֹ כִּי נִתַּץ אֶת מִזְבְּחוֹ:" (שופטים ו, לא)
3	מה שם אלוהי צידון שבימי שלמה חטאו בעבודתו?	עשתרת	"וַיַּעַן אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַעֲשֶׂתְתָר אֱלֹהֵי צִדְוִי לְכַמּוֹשׁ אֱלֹהֵי מוֹאָב וְלַמֶּלֶכִּים אֱלֹהֵי בְנֵי עַמּוֹן:" (מלכים א יא, לג)
4	מה שם המקדש שבו מצא סנחריב את מותו?	בית נסרף	"וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֵה בֵּית נִסְרָף אֱלֹהֵיו וְאֶדְרִמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר (בְּנִיּוֹ) הִכְהוּ בַחֲרָב וְהִמָּה נִמְלְטוּ אַרְץ אֲרָרְט וַיִּמְלֶךְ אֶסֶר-חֲדָן בְּנוֹ תַחְתָּיו:" (מלכים ב יט, לז)

9. אשור

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מה שם הנער שעוד בילדותו "ישא את חיל דמשק ואת שלל שמרון לפני מלך אשור"?	מהר שלל חש בצ	"וַאֲקָרֵב אֶל הַנְּבִיאָה וַתֵּהָר וַתֵּלֶד בֵּן וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי קְרָא שְׁמוֹ מְהֵרָה שְׁלָל חֵשׁ בַּצ: כִּי בְטָרָם יֵדַע הַנְּעָר קְרָא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא אֶת חֵיל דְּמִשְׁקָא וְאֶת שְׁלָל שְׁמֵרוֹן לְפָנַי מֶלֶךְ אַשּׁוּר:" (ישעיהו ח, ג-ד)
2	מי יצא להילחם במלך אשור על נהר פרת?	פרעה נכה	"בְּיָמָיו עָלָה פְּרַעְהָ נֹכַח מֶלֶךְ מִצְרַיִם עַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל נְהַר פְּרַת וַיִּלָּךְ הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ לְקִרְאָתוֹ וַיִּמִּיתֵהוּ בְּמִגְדוֹ כִּרְאָתוֹ אוֹתוֹ:" (מלכים ב כג, כט)
3	מי היה אביהם של "אשורים ולטושים ולאמים"?	דדן	"וַיִּקְשֹׁן יֶלֶד אֶת שָׂבָא וְאֶת דָּדָן וַבְּנֵי דָדָן הָיוּ אַשּׁוּרִים וְלִטּוּשִׁים וְלֶאֱמִיִּם:" (בראשית כה, ג)
4	מי היה היורש של סנחריב?	אסר-חדן	"וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֵה בֵּית נִסְרָף אֱלֹהֵיו וְאֶדְרִמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר (בְּנִיּוֹ) הִכְהוּ בַחֲרָב וְהִמָּה נִמְלְטוּ אַרְץ אֲרָרְט וַיִּמְלֶךְ אֶסֶר-חֲדָן בְּנוֹ תַחְתָּיו:" (מלכים ב יט, לז)

10. מתחננים עם אחרים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מה היה שמה של אשתו המואבייה של מחלון?	רות	"וגם את רות המאבייה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו ולא יכרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום:" (רות ד, י)
2	מי נשא לאישה את בת מלך גשור?	דוד	"ומשנהו כלאב לאביגל (לאביגיל) אשת נבל הפרמלי והשלשי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך גשור:" (שמואל ב ג, ג)
3	מה היה שמה של אמו של בן האיש המצרי שקילל במדבר?	שלמית בת דברי	"ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל ויצאו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי: ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אתו אל משה ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן:" (ויקרא כד, י-יא)
4	מי נשא לאישה את נעמה העמונית?	שלמה	"ורחבעם בן שלמה מלך ביהודה בן ארבעים ואחת שנה ורחבעם במלכו ושבע עשרה שנה מלך בירושלם העיר אשר בחר ה' לשום את שמו שם מכל שבטי ישראל ושם אמו נעמה העמונית:" (מלכים א יד, כא)

התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים-דתיים

השלב השלישי

שלב השאלה הזוהה

שאלות בנושא מלכים של אחרים

בחלק זה יישאלו המתמודדים שבע שאלות זהות בכתב. המתמודדים יכתבו את תשובתם על לוח מחיק, ויציגו אותה לשופטים. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-2 נקודות. תשובות נכונות על כל השאלות יזכו את המתמודד/ת ב-14 נקודות. הגבלת זמן: למתמודדים יהיו לכל היותר 60 שניות להשיב על השאלה.

1. שני אנשים מכובדים הסירו את אדרתם כמעשה סמלי.
מי סימל בכך העברת תפקיד? ומי סימל בכך מצב של אבלות?

תשובה: אליהו ומלך נינוה (על כל תשובה נכונה תינתן נקודה אחת)
"וַיִּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפְטָן וְהוּא חָרַשׁ שָׁנִים עֶשֶׂר צָמְדִים לְפָנָיו וְהוּא
בְּשָׁנִים הָעֶשֶׂר וַיַּעֲבֵר אֵלָיו וַיִּשְׁלַח אֲדָרְתוֹ אֵלָיו. וַיַּעֲזֹב אֶת הַבֶּקֶר וַיֵּרֶץ אַחֲרָיו
אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲשֶׁקֶה נָא לְאַבִּי וְלְאִמִּי וְלֹאֲלֹכָה אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מָה עֲשִׂיתִי
לְךָ:" (מלכים א יט, יט-כ)
"וַיִּגַע הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ נִינּוּה וַיָּקָם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אֲדָרְתוֹ מֵעַלָיו וַיִּכַּסּ שָׁק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֶפֶס:"
(יונה ג, ו)

2. איזה מלך רצה להמיט "חרפה על כל ישראל"?

תשובה: נחש מלך בני עמון
"וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם נְחֹשׁ הָעַמּוֹנִי בְּזֹאת אֶכְרַת לָכֶם בְּנִקּוֹר לָכֶם כָּל עֵין וְשִׁמְתִיהָ חֲרָפָה
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל:" (שמואל א יא, ב)

3. כיצד כינה ישעיהו את שני המלכים שצרו על ירושלים בימי אחז?

תשובה: שני זנבות האזדים העשנים
"וַיֹּאמֶר ה' אֵל יִשְׁעִיהוּ צֵא נָא לְקִרְיַת אַחַז [...] וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הֲשִׁמְרָה וְהִשְׁקֵט אֶל תִּירָא
וְלִבְבְךָ אֶל יֵרֶךְ מִשְׁנֵי זַנְבוֹת הָאֲזִידִים הָעֹשְׂנִים הָאֵלֶּה בְּחָרִי אֵף רָצִין וְאַרְם, וְכֵן רְמַלְיָהוּ:"
(ישעיהו ז, ג-ד)

4. לאחר שנעמן נרפא, הוא הבטיח לעבוד את אלוהי ישראל, אך מציין שמתוקף תפקידו,
יאלץ להשתחוות לאל אחר עם מלך ארם אדונו. היכן מתרחש טקס השתחוות?

תשובה: בבית רימון
"לְדַבֵּר הַזֶּה יִסְלַח ה' לְעַבְדְּךָ בְּבֹא אֲדָנִי בֵּית רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה וְהוּא נֹשֵׁעַן עַל יְדֵי
וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רִמּוֹן בְּהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רִמּוֹן יִסְלַח נָא ה' לְעַבְדְּךָ בְּדַבֵּר הַזֶּה:"
(מלכים ב ה, יח)

5. מי המלך שבא לעזרת לכיש במלחמתה נגד יהושע?

תשובה: הרם מלך גזר
"אֲזָ עָלָה הָרָם מֶלֶךְ גָּזֵר לְעַזֵּר אֶת לְכִישׁ וַיִּכְהוּ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת עַמּוֹ עַד בְּלַתִּי הַשָּׂאִיר לוֹ
שָׂרִיד:" (יהושע י, לג)

6. באיזו ארץ מלך "שאול מרחבות הנָהָר" בתקופה ש"לפני מלך מלך לבני ישראל"?

תשובה: באדום
"וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל [...] וַיָּמָת שְׁמֵלָה
וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו שְׂאוּל מִרְחַבּוֹת הַנָּהָר:" (בראשית לו, לא-לז)

7. כחלק מהכתרתו של יוסף לשליט הארץ, נותן לו פרעה את אֶסְנַת בת פוֹטִיפָרַע כְּהֵן אֵן לאישה. מי עוד מקבל מפרעה אישה מהאליטה המצרית, את "אחות תַּחֲפְנִיס הגְּבִירָה"?

תשובה: הדד האדומי

"וַיִּמְצָא הַדָּד חֵן בְּעֵינֵי פַרְעֹה מְאֹד וַיִּתֵּן לוֹ אִשָּׁה אֶת אֲחֹת אִשְׁתּוֹ אֲחֹת תַּחֲפְנִיס הגְּבִירָה:" (מלכים א יא, יט)

שאלות למקרה שאין הכרעה

8. את עוג מלך הבשן ואת הָרֶם מֶלֶךְ גָּזֵר הֵכִי "עַד בְּלַתִּי הַשָּׂאִיר לוֹ שְׂרִיד". מי הכה את קרוביו של מלך "עד בְּלַתִּי הַשָּׂאִיר לוֹ שְׂרִיד"?

תשובה: יהוא

"וַיְהִי יְהוָה אֵת כָּל הַנְּשָׂאִים לְבֵית אַחָאָב בְּיִזְרְעֵאל וְכָל גְּדֻלָּיו וּמִיַּדְעָיו וְכַהֲנֵיו עַד בְּלַתִּי הַשָּׂאִיר לוֹ שְׂרִיד:" (מלכים ב י, יא)

9. שלמאנסר מלך אשור הגלה את ישראל משומרון, והושיב שם במקומם בני עמים אחרים אשר עשו "גוי גוי אֱלֹהֵיו". איזה אל עשו "אֲנָשִׁי בְּבָל"?

תשובה: אֵת סִכּוֹת בְּנוֹת (יתקבל גם: אֵת סִכּוֹת)

"וְאֲנָשִׁי בְּבָל עָשׂוּ אֵת סִכּוֹת בְּנוֹת וְאֲנָשִׁי כּוֹת עָשׂוּ אֵת נִרְגַל וְאֲנָשִׁי חֲמַת עָשׂוּ אֵת אֲשִׁימָא:" (מלכים ב יז, ל)

10. ה' הוציא את ישראל ממצרים "בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטִיָּה וּבְמַרְא גְּדֹל וּבְאִתּוֹת וּבְמִפְתָּיִם". במעין סגירת מעגל, מנבא ירמיהו שה' יעזור לנבוכדראצר ויילחם בירושלים "בְּיַד נְטִיָּה וּבְזֵרַע חֲזָקָה וּבְאָף וּבְחִמָּה וּבְקִצְף גְּדוֹל". מהם שמות שליחי צדקיהו שבאוזניהם מנבא ירמיהו נבואה זו?

תשובה: פשחור בן מלכיה וצפניה בן מעשיה הכוהן (על כל תשובה נכונה יינתנו 2 נקודות)

"הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת ה' בְּשִׁלַּח אֱלִינוֹ הַמֶּלֶךְ צְדָקְיָהוּ אֵת פְּשָׁחוֹר בֶּן מִלְכִּיָּה וְאֵת צְפַנְיָה בֶּן מַעֲשִׂיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר [...] וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי אִתְּכֶם בְּיַד נְטִיָּה וּבְזֵרַע חֲזָקָה וּבְאָף וּבְחִמָּה וּבְקִצְף גְּדוֹל:" (ירמיהו כא, א-ה)